Rechtsbescherming cliënten bij jeugdhulp schiet nog tekort

De rechtsbescherming van cliënten bij jeugdhulp schiet nog tekort en een herbezinning op enkele onderdelen van de Jeugdwet is wenselijk. Dit blijkt uit onderzoek van de Universiteit Leiden naar juridische knelpunten van de Jeugdwet.[1] Dit onderzoek maakte deel uit van de *Eerste evaluatie Jeugdwet*.

Rechtsbescherming cliënten moet beter
Uit de *Eerste evaluatie Jeugdwet* blijkt dat de rechtsbescherming bij jeugdhulp voor cliënten nog tekort schiet. Verschillende rechtswaarborgen voor betrokkenen bij jeugdhulp, zoals betrokken worden bij beslissingen over jeugdhulp, het krijgen van een verleningsbesluit voor jeugdhulp en het instellen van bezwaar en beroep tegen een beslissing over het al dan niet verlenen van jeugdhulp worden in de praktijk nog niet uitgevoerd zoals ze zijn bedoeld. Beschikkingen worden niet altijd afgegeven door gemeenten, wat op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht wel zou moeten, en de motivering en zorgvuldigheid van de besluiten en de deskundigheid van degenen die de besluiten nemen, zijn niet altijd op orde.

Ook is in de praktijk een fase van 'preventieve jeugdbescherming', ook wel 'drang' genoemd, ontstaan, zonder dat dit wettelijk is geregeld. Betrokkenen kunnen deze drang ervaren als 'dwang', zonder dat zij de vereiste wettelijke rechtswaarborgen hebben. Op dit punt is verbetering noodzakelijk. De uitvoering van 'drang'-trajecten in het schemergebied tussen vrijwilligheid en dwang (jeugdbescherming) door de jeugdbeschermingsorganisaties leidt tot rolonduidelijkheid en is onwenselijk. Ook is aandacht nodig voor het feit dat de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen voor jeugdigen in een residentiële, niet-gesloten accommodatie niet is toegestaan.

Vrijheidsbeperkingen bij gesloten jeugdhulp en privacy
Voor vrijheidsbeperkingen bij gesloten jeugdhulp en privacyregels voor gegevensuitwisseling geldt dat een herbezinning op de huidige regelingen wenselijk is. De vrijheidsbeperkingen bij gesloten jeugdzorg zijn namelijk met minder waarborgen omkleed in vergelijking met vrijheidsbeperking in justitiële jeugdinrichtingen. De spanning tussen gegevensuitwisseling en het recht op privacy bemoeilijken de samenwerking en samenhang in de jeugdhulp. Het verdient daarom aanbeveling te onderzoeken hoe deze instrumenten zo vorm gegeven kunnen worden dat ze bijdragen aan, en niet afdoen aan, de samenwerking binnen het sociaal domein en de samenhang in het stelsel.

Hulp in gedwongen kader
De inzet van hulpverlening in gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering) en de toepassing van de Jeugdwet daarbij vraagt om extra aandacht. Voor de Rijksoverheid (als verantwoordelijke voor het gehele jeugdstelsel) gelden extra eisen voor deze vormen van hulpverlening op grond van internationale bepalingen. Dit geeft spanning in een gedecentraliseerd stelsel. Jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsorganisaties zijn van gemeenten afhankelijk maar moeten gemeenten ook aanspreken als zij tekortschieten in hun verantwoordelijkheid om passende zorg te garanderen. Dit kan leiden tot een rolconflict. Ook het systeem van certificering van deze organisaties heeft kwetsbaarheden en kan er toe leiden dat jeugdigen en hun ouders of verzorgers te maken krijgen met discontinuïteit in de hulpverlening. In een volgende evaluatie moet de toepassing van de Jeugdwet voor het gedwongen kader nader worden geëvalueerd. Een analyse van de stelselverantwoordelijkheid van het Rijk in de eerste anderhalf jaar van de Jeugdwet laat een spanning zien tussen de bevoegdheden van de gemeenteraad en reacties van de staatssecretaris op lokale incidenten.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Prof.mr.drs. Mariëlle Bruning, Universiteit Leiden, m.r.bruning@law.leidenuniv.nl of 071-5278913
Mr. Renske de Boer, Hogeschool Leiden, boer.de.r@hsleiden.nl of 06-11585665

Op donderdag 28 juni 2018 zal er door de Universiteit Leiden een congres n.a.v. de eerste evaluatie Jeugdwet georganiseerd worden.

---

[1] Voor dit onderzoek is in de literatuur en in rechterlijke uitspraken gezocht naar juridische aandachtspunten van de Jeugdwet. Verder is gesproken met sleutelfiguren en met de expertgroep ' juristennetwerk Jeugdwet'. Naar de thema's stelselverantwoordelijkheid, gelijkheid in de context van decentralisatie en internationale minimumverplichtingen bij jeugdhulp zijn deelstudies verricht.